

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET GLAVINIĆ I MARKOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjevi br. 11388/15 i 25605/15)

PRESUDA

Članak 6. stavak 1. (građanski aspekt) • Razumni rok • Nerazumna duljina
parničnog postupka

Članak 13. (+ članak 6.) • Nepostojanje djelotvornog pravnog sredstva u
predmetima koji se odnose na duljinu postupka (ustavna tužba i „pravno
sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“)

STRASBOURG

30. srpnja 2020.

*Ova presuda postaje konačna pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2.
Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Glavinić i Marković protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Aleš Pejchal,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, *suci*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenih za javnost održanih 6. studenoga 2018, 16. lipnja 2020. i 7. srpnja 2020. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na posljednje navedeni datum:

UVOD

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju dvaju zahtjeva (br. 11388/15 i 25605/15) protiv Republike Hrvatske koje su hrvatska državljanka gđa Jela Glavinić („prva podnositeljica zahtjeva”) i hrvatski državljani g. Aleksander Marković („drugi podnositelj zahtjeva”) podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 27. veljače i 25. svibnja 2015. godine.

2. Prvu podnositeljicu zahtjeva zastupao je pred Sudom g. V. Margan, odvjetnik iz Rijeke, a drugog podnositelja zahtjeva zastupala je gđa R. Dozet Daskal, odvjetnica iz Karlovca. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelji zahtjeva naveli su da je duljina postupaka u njihovim predmetima bila nerazumna i da domaća tijela nisu ispravila tu situaciju.

4. Dana 1. rujna 2016. i 12. siječnja 2017. godine Vlada je obaviještena zasebno o svakom zahtjevu.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Prva podnositeljica zahtjeva rođena je 1947. godine, a drugi podnositelj zahtjeva rođen je 1936. godine. Prva podnositeljica zahtjeva živi u Rijeci, a drugi podnositelj zahtjeva živi u Zagrebu.

A. Postupak u predmetu prve podnositeljice zahtjeva

1. Glavni postupak

6. Dana 8. siječnja 2003. godine gđa D.M. podnijela je tužbu pred Općinskim sudom u Zadru protiv prve podnositeljice zahtjeva i još tri tuženika radi proglašenja ništetnosti ugovora o darovanju.

7. Dana 24. veljače 2003. godine prva podnositeljica zahtjeva odgovorila je na tužbu tužiteljice. Potvrdila je činjenično stanje predmeta kako ga je iznijela tužiteljica.

8. Dana 10. srpnja 2014. godine Općinski sud donio je presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev tužiteljice. Presuda je dostavljena podnositeljici zahtjeva 9. veljače 2014. godine. Po izostanku žalbe presuda je postala pravomoćna 20. travnja 2015. godine.

2. Postupak po upotrebi pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku

9. U međuvremenu je 24. listopada 2013. godine prva podnositeljica zahtjeva podnijela zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku predsjedniku Općinskog suda u Zadru, što je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013. (vidi u nastavku stavak 44.).

10. Dana 24. prosinca 2013. godine predsjednik je utvrdio da je zahtjev prve podnositeljice zahtjeva osnovan. Odredio je sucu koji postupa u predmetu da donese odluku u prethodno navedenom parničnom postupku (vidi stavke 6. – 8.) u roku od šest mjeseci.

11. Budući da se prekoračio taj rok, prva podnositeljica zahtjeva podnijela je 10. srpnja 2014. godine Županijskom sudu u Zadru zahtjev za isplatu primjerene naknade, što je „kombinirano odštetno-ubrjavajuće pravno sredstvo“ iz Zakona o sudovima iz 2013. (vidi u nastavku stavak 45.).

12. Rješenjem od 23. listopada 2014. godine Županijski sud dosudio je prvoj podnositeljici zahtjeva isplatu naknade od 1,000.00 hrvatskih kuna (HRK)¹ zbog povrede njezina prava na suđenje u razumnom roku. Smatrao je da je duljina postupka bila nerazumna. Također je smatrao da je prva podnositeljica zahtjeva „u određenoj mjeri“ pridonijela njegovoj duljini jer nije došla na ročišta održana 9. travnja i 13. lipnja 2014. godine.

13. Dana 3. studenoga 2014. godine prva podnositeljica zahtjeva podnijela je žalbu prigovorivši da je iznos dosuđene naknade prenizak. Tvrdila je da ročište od 9. travnja 2014. godine nije odgođeno zbog toga što ona nije došla na njega, nego zbog toga što je propušteno uredno pozvati na njega jednog od tuženika. Ročište od 13. lipnja 2014. godine nije odgođeno, nego je održano u njezinoj odsutnosti. Stoga se nije moglo tvrditi, kao što je

---

¹ Približno 130 eura (EUR) u to vrijeme.

to učinio Županijski sud u Zadru (vidi prethodni stavak 12.), da je pridonijela duljini postupka time što nije došla na ta ročišta.

14. Rješenjem od 15. prosinca 2014. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je njezinu žalbu. To je rješenje punomoćniku prve podnositeljice zahtjeva dostavljeno 8. siječnja 2015. godine.

B. Postupak u predmetu drugog podnositelja zahtjeva

1. Glavni postupak

15. Dana 20. srpnja 2012. godine drugi podnositelj zahtjeva podnio je Općinskom sudu u Karlovcu prijedlog za izvršenje presude istog suda od 27. siječnja 2010., kojom je društvu T. naloženo da izvrši građevinske radove na dijelu stambene zgrade radi povratka zgrade u prethodno stanje.

16. Dana 14. veljače 2013. godine Općinski sud donio je rješenje o ovrsi. Dana 27. veljače 2013. godine društvo T. podnijelo je žalbu protiv rješenja.

17. Dana 10. veljače 2017. godine Županijski sud u Karlovcu prihvatio je žalbu, ukinuo rješenje o ovrsi i vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

18. Dana 5. srpnja 2017. godine Općinski sud donio je u ponovnom postupku novo rješenje o ovrsi kojim je naložio društvu T. da izvrši presudu od 27. siječnja 2010. (vidi prethodni stavak 15.) i izvrši potrebne građevinske radove u roku od trideset dana ili isplati podnositelju zahtjeva 1.000 HRK² za svaki dan prekoračenja tog roka.

19. Međutim, približno tri mjeseca prije toga, 10. travnja 2017. godine, Trgovački sud u Zagrebu donio je rješenje o otvaranju „postupka izvanredne uprave”, tj. postupka sličnog stečajnom postupku, nad društvom A., majkom društva T., i svim njegovim ovisnim društvima. Rješenje je doneseno na temelju Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, izvanrednog pravnog propisa čiji je cilj zaštita gospodarstva od propadanja trgovačkih društava s više od 5.000 zaposlenika. Time je došlo do sljedećega:

– prekinuti su svi tekući parnični i ovršni postupci protiv društva A. i njegovih ovisnih društava (uključujući društvo T.)

– sve nefinancijske tražbine vjerovnikâ, kao i tražbina podnositelja zahtjeva, pretvorene su u financijske tražbine (vidi prethodni stavak 15.) te

– pozvalo se vjerovnike da svoje tražbine prijave izvanrednom povjereniku u roku od šezdeset dana.

20. Drugi podnositelj zahtjeva prijavio je svoju tražbinu od 1.400.000,00 HRK³ izvanrednom povjereniku, koji je nije osporavao.

---

² Približno 135 EUR u to vrijeme.

³ Približno 188.500 EUR u to vrijeme.

21. Nakon što je 21. srpnja 2017. godine društvo T. obavijestilo Općinski sud u Karlovcu o tim događajima (vidi prethodni stavak), sud je odlukom od 17. listopada 2017. prekinuo ovršni postupak.

22. U međuvremenu su društvo A. i njegovi vjerovnici (gotovo 6.000) 4. srpnja 2018. godine sklopili Nagodbu koju je Trgovački sud u Zagrebu potvrdio 6. srpnja 2018. godine. Prema toj Nagodbi podnositelj zahtjeva ima pravo na financijske instrumente u iznosu od 14,4 % njegove tražbine u slučaju uspješne provedbe Nagodbe ili na financijske instrumente u iznosu od 2,6 % njegove tražbine u slučaju likvidacije društva A.

23. Postupak provedbe Nagodbe i dalje je u tijeku.

2. Postupak po upotrebi pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku

24. U međuvremenu je 19. rujna 2014. godine drugi podnositelj zahtjeva podnio predsjedniku Županijskog suda u Karlovcu zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, što je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013. (vidi u nastavku stavak 44.).

25. Dana 3. studenoga 2014. godine predsjednik Županijskog suda u Karlovcu odbio je zahtjev drugog podnositelja zahtjeva. Iako je utvrdio da predmet nije složen i da se nijedna odgoda ne može pripisati drugom podnositelju zahtjeva, predsjednik je ipak smatrao da duljina glavnog (ovršnog) postupka kojem se prigovaralo nije dovela do povrede njegova prava na suđenje u razumnom roku.

26. Drugi podnositelj zahtjeva zatim je podnio žalbu Vrhovnom sudu, koji je tu žalbu odbio 15. prosinca 2014. godine.

27. Dana 3. veljače 2015. godine drugi podnositelj zahtjeva podnio je Ustavnom sudu zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Pozvao se na članak 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu (vidi u nastavku stavke 31. i 37.). Njegov zahtjev glasi kako slijedi:

“Rješenjem Županijskog suda u Karlovcu ... od 3. studenoga 2014. odbijen je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku [„pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“] ...

Protiv navedenog rješenja predlagatelj je uložio žalbu 18. studenog 2014., no rješenjem Vrhovnog suda Rh ... od 15. prosinca 2014. njegova žalba je odbijena...

Iz obrazloženja navedenih rješenja vidljivo je da sudovi smatraju da je zahtjev neosnovan jer pravno relevantno razdoblje teče od podnošenja prijedloga za ovrhu 20. srpnja 2012. do donošenja odluke o [„pravnom sredstvu koje služi samo za ubrzanje postupka]. Kako od dana podnošenja prijedloga za ovrhu nije proteklo 3 godine, da nije povrijeđeno pravo predlagatelja na suđenje u razumnom roku...

Podnositelj zahtjeva podnio je [pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka], budući je ovršni postupak hitne naravi prema ... Ovršnom zakonu. Stoga je smatrao da mu je takvim postupanjem povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku i da će [podnošenjem tog zahtjeva] ostvariti zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

Konkretno, [mjerodavne odredbe] Ovršnog zakona propisuju da sudovi moraju postupati hitno u ovršnom postupku. Stoga je načelo hitnosti rukovodno načelo ovršnog postupka.

[Ovršnim zakonom] određeno je da je sud prvog stupnja dužan u roku od trideset dana odlučiti o osnovanosti žalbe i otpremiti predmet drugostupanjskom sudu. Drugostupanjski sud je dužan povodom žalbe donijeti i otpremiti rješenje u roku od šezdeset dana od kada je primio predmet odnosno žalbu. Iz toga proizlazi da je od ulaganja žalbe u roku od devedeset dana drugostupanjski sud bio dužan donijeti odluku, dakle najkasnije do 27. svibnja 2013.

Prijedlog za ovrhu je podnesen 20. srpnja 2012. , prvostupanjski sud je donio rješenje o ovrsi 14. veljače 2013., ovršenik je uložio žalbu 27. veljače 2013., a spis je tek 11. rujna 2013. dostavljen drugostupanjskom sudu. Kod Županijskog suda u Karlovcu spis se nalazi od 11. rujna 2013. i do danas nije riješen.

Niti prvostupanjski sud niti drugostupanjski sud nije postupao u skladu sa ovim zakonskim rokovima. Prekoračili su ih nekoliko puta, a sto nije uzeto u obzir prilikom donošenja odluke o osnovanosti zahtjeva.

Stoga jasno proizlazi da je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku predlagatelja te da je Predsjednik Županijskog suda trebao dati rok od petnaest dana da se donese i otpravi odluka, budući je zakonski rok bio šezdeset dana.

Podnositelj smatra da mu je ovakvim postupanjem sudova povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku iz članka 29 st. 1 [hrvatskog] Ustava. Kako svoje pravo na zaštitu prava na suđenje [u razumnom roku] nije mogao ostvariti u postupku pred Predsjednikom Županijskog suda u Karlovcu ... pa po punomoćnici podnosi ovaj zahtjev [odnosno ustavnu tužbu] na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske i predlaže da Naslovljeni sud donese slijedeće:

r j e s e n j e

I. Utvrđuje se da je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku podnositelju zahtjeva ... u ovršnom postupku koji vodi kao ovrhovoditelj protiv T d. d. kao ovršenika, radi izricanja penala, kod Županijskog suda u Karlovcu ... povodom žalbe ovršenika od 28. veljače 2013.g, [podnesene] protiv rješenja o ovrsi Općinskog suda u Karlovcu od 14. veljače 2013.

II. Nalaže se Županijskom sudu u Karlovcu da donese konačnu odluku i otpravi odluku u roku od petnaest dana.

III. Određuje se isplata primjerene naknade podnositelju zahtjeva u iznosu od 30.000,00, na teret sredstava državnog proračuna, u roku od 3 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za isplatu.

28. Dana 4. veljače 2015. godine Ustavni sud Republike Hrvatske pozvao je drugog podnositelja zahtjeva da dostavi primjerak rješenja Vrhovnog suda koje osporava u svojoj ustavnoj tužbi. Dana 11. veljače 2015. godine drugi podnositelj zahtjeva to je učinio te izjavio da dostavlja „osporavano rješenje Vrhovnog suda”.

29. Ustavni sud ispitao je zahtjev podnositelja zahtjeva od 3. veljače 2015. (vidi prethodni stavak 27.) kao ustavnu tužbu podnesenu na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu (vidi u nastavku članak 31.) i

proglasio ga nedopuštenim rješenjem od 10. ožujka 2015. Utvrdio je da je drugi podnositelj zahtjeva osporavao rješenje Vrhovnog suda od 15. prosinca 2014. (vidi prethodni stavak 26.) i da takve odluke ne podliježu ocjeni ustavnosti. Rješenje Ustavnog suda punomoćnici drugog podnositelja zahtjeva dostavljeno je 27. ožujka 2015. godine. Mjerodavni dio tog rješenja glasi kako slijedi:

„1. Podnositelj je podnio ustavnu tužbu protiv rješenja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske ... od 15. prosinca 2014., kojim je odbijena kao neosnovana njegova žalba i potvrdno rješenje županijskog suda u Karlovcu od 03. studenoga 2014., a kojim je rješenjem odbijen kao neosnovan zahtjev podnositelja kao predlagatelja za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u [ovršnom] predmetu koji se vodi kod Županijskog suda u Karlovcu...

2. Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje.

...

3. U ustavnosudskom postupku ocijenjeno je da osporeno rješenje ne predstavlja pojedinačni akt [odnosno odluku] u smislu članka 62 stavka 1 Ustavnog zakona protiv kojeg bi Ustavni sud bio nadležan pružiti ustavnosudsku zaštitu.“

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav

30. Mjerodavni članak Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi kako slijedi:

Članak 29(1)

“Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o [predmetu u vezi s] njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.”

B. Mjerodavno zakonodavstvo

31. Mjerodavne odredbe Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine Republike Hrvatske br. 99/1999 s naknadnim izmjenama i dopunama – „Zakon o Ustavnom sudu”) glase kako slijedi:

V. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 62.

(1) Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo).

(2) Ako je zbog povrede ustavnih prava [kojoj se prigovara] dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

(3) U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.

Članak 63.

„(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke [u postupku] ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti o [predmetu]...“.

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog ustavnog prava ... [na suđenje u] razumnom roku. Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.“

32. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima iz 2013. (Narodne novine br. 28/13), koje su stupile na snagu 14. ožujka 2013. godine, glase kako slijedi:

ZAŠTITA PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

Članak 63.

Stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo ima pravo na sudsku zaštitu sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 64.

(1) Pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku su:

1. zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
2. zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Postupak odlučivanja o zahtjevima iz stavka 1. ovog članka provodi se uz odgovarajuću primjenu pravila o izvanparničnom postupku, u pravilu bez održavanja ročišta.

Članak 65.

(1) Zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku podnosi se sudu pred kojim se postupak vodi.

(2) O zahtjevu odlučuje predsjednik suda, a ako se radi o predmetu u kojem postupaju predsjednik suda, o zahtjevu odlučuje zamjenik predsjednika suda.

(3) Predsjednik suda će u roku od 15 dana od primitka zahtjeva zatražiti od suca koji postupaju u predmetu izvješće o duljini trajanja postupka, razlozima zbog kojih postupak

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

nije okončan i mišljenje o roku u kojem se predmet može riješiti. Predsjednik suda može obaviti i neposredan uvid u spis predmeta.

(4) Sudac koji postupa u predmetu dužan je izvješće dostaviti odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od traženja predsjednika suda.

(5) Pri odlučivanju o podnesenom zahtjevu predsjednik suda osobito će voditi računa o vrsti predmeta, činjeničnoj i pravnoj složenosti predmeta, ponašanju stranaka te postupanju suda.

(6) Predsjednik suda dužan je odlučiti o podnesenom zahtjevu u roku od 60 dana od njegovog zaprimanja.

Članak 66.

(1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev osnovan, odredit će rok u pravilu od najdulje šest mjeseci, osim ako okolnosti slučaja ne nalažu određivanje duljeg roka, u kojem sudac predmet mora riješiti. Rješenje kojim je utvrđena osnovanost zahtjeva ne mora biti obrazloženo i protiv njega nije dopuštena žalba.

(2) Ako sudac ne riješi predmet u određenom roku, dužan je u roku od 15 dana od isteka određenog roka o razlozima dostaviti pisano izvješće predsjedniku suda. Predsjednik suda dostavit će bez odgode izvješće suca i svoje očitovanje predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.

Članak 67.

(1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev neosnovan, odbit će ga rješenjem protiv kojeg stranka ima pravo žalbe u roku od osam dana od primitka rješenja.

(2) Stranka ima pravo žalbe i ako predsjednik suda u roku od 60 dana od zaprimanja njezinog zahtjeva o tome ne donese odluku.

(3) O žalbi odlučuje predsjednik neposredno višeg suda. Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o žalbi odlučuje vijeće od tri suca tog suda. Predsjednik neposredno višeg suda odnosno vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje ili preinačiti rješenje.

Članak 68.

(1) Ako sud predmet iz članka 65. ovoga Zakona ne riješi u određenom roku, stranka može neposredno višem sudu u daljnjem roku od šest mjeseci podnijeti zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske ili Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem sudac pojedinac.

(4) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje vijeće od tri suca tog suda.

(5) Neposredno viši sud dužan je o podnesenom zahtjevu odlučiti u roku od šest mjeseci.

Članak 69.

(1) Neposredno viši sud ili vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora riješiti predmet te odrediti primjerenu

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ukupno određena primjerena naknada u jednom predmetu ne može iznositi više od 35.000,00 kuna.

(3) Protiv rješenja o zahtjevu za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može se u roku od osam dana podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. O žalbi odlučuje vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske od tri suca, a ako je rješenje donijelo vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz članka 68. stavka 4. ovog Zakona, odlučuje vijeće od pet sudaca tog suda.

(4) Rješenje kojim se dosuđuje isplata primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku dostavlja se odmah nakon pravomoćnosti predsjedniku suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvu pravosuđa.

(5) Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplaćuje se iz sredstava državnog proračuna.

(6) Ako predmet iz stavka 1. ovoga članka ne bude riješen u određenom roku, predsjednik suda dužan je o razlozima u roku od 15 dana od isteka određenog roka dostaviti pisano izvješće predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.“

C. Mjerodavna praksa

33. Dana 23. prosinca 2014. godine Ustavni Sud donio je rješenje br. U-III A-322/2014, koje je objavljeno u Narodnim novinama br. 8/15 od 23. siječnja 2015. godine. Utvrdio je da je ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 31. i u nastavku stavak 37.) na raspolaganju svim osobama koje prigovaraju o nerazumnoj duljini tekućeg postupka samo ako su prethodno iskoristile ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidjeti u nastavku stavke 38. i 43. – 45.). Podnositelji ustavne tužbe mogu podnijeti takvu ustavnu tužbu sve dok glavni postupak kojem se prigovara još nije okončan. Nakon što je glavni postupak okončan, podnositelji ustavne tužbe mogu u roku od trideset dana od dostave posljednje sudske odluke podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 31.), pod uvjetom da su prethodno iskoristili ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

34. U konkretnom predmetu Ustavni sud proglasio je da ustavna tužba koju je podnositeljica ustavne tužbe podnijela na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidjeti prethodni stavak 31. i u nastavku stavak 37.) nije dopuštena jer podnositeljica nije pokušala iskoristiti pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2013. prije nego što je podnijela ustavnu tužbu.

35. Mjerodavni dio tog rješenja glasi kako slijedi:

3.1. Iz navedenog je razvidno da je 2005. godine uvođenjem u domaći pravni poredak novog pravnog sredstva (zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku na

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

temelju članka 27. i 28. Zakona o sudovima) ustavna tužba na temelju članka 63. Ustavnog zakona prestala je biti jedino pravno sredstvo u Republici Hrvatskoj za zaštitu ustavnog prava na suđenje u razumnom roku. Drugim riječima, Ustavni sud prestao je biti nadležan u prvom stupnju za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku...

5. Polazeći od članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske te članka 62. i 63. Ustavnog zakona, a imajući u vidu da je zakonodavac u ZoSud-u/13 propisao pravna sredstva za ubrzanje sudskih postupaka i za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, Ustavni sud, vezano uz svoju nadležnost u zaštiti ustavnog prava na suđenje u razumnom roku, utvrđuje sljedeća pravila:

– povreda ustavnog prava na suđenje u razumnom roku ... kao i djelotvornost pravnih sredstava po ZoSud-u/13, u svakom pojedinom konkretnom slučaju može biti ispitana u postupku pokrenutom ustavnom tužbom podnesenom na temelju članka 62. Ustavnog zakona (u povodu odluke o glavnoj stvari /meritumu/ nakon iscrpljenog dopuštenog pravnog puta) ili u postupku pokrenutom ustavnom tužbom na temelju članka 63. Ustavnog zakona;

– pored općih postupovnih pretpostavki koje mora ispunjavati svaka ustavna tužba, pretpostavka za odlučivanje o ustavnoj tužbi u kojoj je istaknuta povreda ustavnog prava na suđenje u razumnom roku (bilo na temelju članka 62. ili članka 63. Ustavnog zakona), u pravilu jest i ta da je podnositelj prethodno koristio sva dopuštena pravna sredstva protiv nerazumne duljine postupka.

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

6. Podnositeljica [u ovom slučaju] smatra da pravna sredstva opisana u točkama 4.1. i 4.2. ovog rješenja nisu »učinkovito pravno sredstvo u smislu čl. 13. Konvencije«. Podnositeljica u ustavnoj tužbi ne navodi da je koristila ta pravna sredstva pa u biti traži od Ustavnog suda da na apstraktnoj razini ocjeni djelotvornost pravnih sredstava propisanih ZoSud-om/13. Štoviše, smatra da je to oslobađa obveze korištenja tim pravnim sredstvima prije obraćanja Ustavnom sudu.

7. Ustavni sud u ovom postupku [pokrenutom na temelju pojedinačne ustavne tužbe] ne može ulaziti u ocjenu djelotvornosti zakonskog modela zaštite prava na suđenje u razumnom roku propisanog ZoSud-om/13 na apstraktnoj razini. Dostatno je utvrditi, u svjetlu stajališta ESLJP-a, da taj model predviđa sredstva koja su u načelu podobna pridonijeti ubrzanju sudskih postupaka i osigurati novčanu naknadu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku. U predmetu *Kudla protiv Poljske* (presuda velikog vijeća, 26. listopada 2000., zahtjev br. 30210/96) ESLJP je izrazio stajalište da će se domaće pravno sredstvo koje stoji na raspolaganju podnositelju za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku smatrati djelotvornim u smislu članka 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispr., 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) ako sprječava navodnu povredu ili njezino nastavljanje ili pruža odgovarajuću zadovoljštinu za povredu koja je već nastala (§ 158.). Prema stajalištu ESLJP-a članak 13. Konvencije nudi alternativu: sredstvo je djelotvorno ako se može koristiti bilo da ubrza donošenje sudske odluke prije nego je povreda nastupila bilo da osigura odgovarajuću zadovoljštinu za odugovlačenja koja su se već dogodila (§ 158.).

Isto stajalište ESLJP izrazio je u presudi *Scordino protiv Italije (br. 1)* (presuda velikog vijeća, 29. ožujka 2006., zahtjev br. 36813/97) i zatim u presudi *Sürmeli protiv Njemačke* (presuda velikog vijeća, 8. lipnja 2006., zahtjev br. 75529/01):

Ustavni sud naglašava da prethodno prikazana stajališta ESLJP-a predstavljaju trenutačni doseg sudske prakse tog suda, pri čemu se ne može isključiti njezin daljnji razvitak...

8. Ustavni sud smatra da paušalni navodi podnositeljice odnosno sumnja u djelotvornost pravnog sredstva koje nije očito (*a priori*) nedjelotvorno, nije dovoljan razlog da se tim sredstvom i ne koristi prije podnošenja ustavne tužbe.

Budući da podnositeljica u ustavnoj tužbi nije dokazala da je iskoristila sva dopuštena pravna sredstva propisana ZoSud-om/13 (niti je dokazala da je koristila pravna sredstva koja su joj bila na raspolaganju od 2007. godine kad je podnijela tužbu redovnom sudu), ustavna tužba podnositeljice nije dopuštena.

36. Upućujući na prethodno citirano rješenje, Ustavni sud u svojoj sudskoj praksi, od donošenja toga rješenja, primjenjuje pravila o iscrpljivanju pravnih sredstava koja su njime utvrđena. Sustavno meritorno odlučuje o ustavnim tužbama podnesenima na temelju članka 62. ili 63. Zakona o Ustavnom sudu zbog navodnih povreda prava na suđenje u razumnom roku ako su podnositelji ustavne tužbe prethodno iskoristili ostala dostupna pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (bilo pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2005. kada je taj zakon bio na snazi ili pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2013.). U protivnom, sustavno proglašava da takve ustavne tužbe nisu dopuštene ako podnositelji ustavne tužbe nisu iskoristili ostala prethodno navedena pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

D. Razvoj pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku

1. Razdoblje od 15. ožujka 2002. do 28. prosinca 2005. godine – ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu

37. Od 15. ožujka 2002. do 28. prosinca 2005. godine stranka u tekućem sudskom postupku u Hrvatskoj mogla je prigovoriti nerazumnoj duljini tako da Ustavnom sudu izravno podnese ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 31.). Tom odredbom, koja je još uvijek na snazi, sud se ovlašćuje da, ako utvrdi da je ustavna tužba osnovana, ubrza postupak kojem se prigovara tako da redovnim sudovima odredi rok u kojem moraju donijeti odluku te ga ovlašćuje da dosudi naknadu za pretrpljenu nematerijalnu štetu. Sud je priznao djelotvornost tog pravnog sredstva u smislu članka 13., što znači i da ga potencijalni podnositelji zahtjeva moraju iskoristiti prije nego što podnesu zahtjev Sudu kako bi ispunili zahtjeve iz članka 35. stavka 1. Konvencije (vidi *Slaviček protiv Hrvatske* (odl.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII).

2. *Razdoblje od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine – pravno sredstvo podneseno na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. i naknadnih izmjena i dopuna iz 2009.*

38. Kako bi se smanjilo radno opterećenje Ustavnog suda prigovorima o duljini postupka, neke njegove ovlasti u toj stvari prebačene su redovnim sudovima nakon što je Zakon o sudovima iz 2005. stupio na snagu 29. prosinca 2005. godine. Od tog trenutka stranke u sudskom postupku mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini sudskih postupaka koji su u tijeku tako da neposredno višem sudu podnesu „zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku” na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. Baš kao i Ustavni sud u prethodnom sustavu (vidi prethodni stavak 37.), viši sud mogao je ubrzati postupak kojem se prigovara tako da nižem sudu odredi rok u kojem mora donijeti odluku te je mogao dosuditi naknadu za pretrpljenu nematerijalnu štetu.

39. Prema prvobitnoj formulaciji Zakona o sudovima iz 2005. Ustavni sud i dalje je bio zadnja instanca jer su stranke u sudskom postupku imale pravo podnijeti ustavnu tužbu protiv odluka koje je Vrhovni sud donio u postupku povodom njihova zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Osim toga, stranke u sudskom postupku mogle su podnijeti ustavnu tužbu na temelju mjerodavnih odredbi Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 31. i 37.) u dvije ograničene situacije:

- mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini tekućeg postupka na temelju članka 63. tog Zakona ako u trenutku podnošenja ustavne tužbe njihov predmet još nije bio okončan pred Vrhovnim sudom te

- ako je postupak okončan, mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini tog postupka podnošenjem ustavne tužbe na temelju članka 62. tog Zakona u roku od trideset dana od dostave posljednje sudske odluke.

40. Nakon što su Izmjene i dopune iz 2009. Zakona o sudovima iz 2005. stupile na snagu 29. prosinca 2009. godine, sudska praksa Ustavnog suda razvila se tako da protiv takvih odluka Vrhovnog suda više nije bilo moguće podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu (vidi *Vrtar protiv Hrvatske*, br. 39380/13, stavci 54. – 56., 62. – 64. i 78., 7. siječnja 2016.). Ustavna tužba ostala je dostupna u dvama prethodno opisanim ograničenim situacijama (vidi prethodni stavak).

41. U razdoblju od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku podnesen na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. Sud je priznao kao djelotvorno pravno sredstvo iz članka 13. Konvencije. Stoga to znači da se, za potrebe članka 35. stavka 1., to pravno sredstvo mora iscrpiti prije nego što se pred Sud iznesu bilo kakvi prigovori o nerazumnoj duljini sudskog postupka u Hrvatskoj (vidi *Pavić protiv Hrvatske*, br. 21846/08, stavak 36., 28. siječnja 2010.).

42. Domaće pravo i praksa o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku dostupnima u Hrvatskoj koji su bili mjerodavni u razdoblju od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine detaljno su izloženi u predmetu *Vrtar protiv Hrvatske* (prethodno citirano, stavci 53. – 56. i 61. – 64.).

3. Razdoblje nakon 13. ožujka 2013. godine – pravna sredstva uvedena Zakonom o sudovima iz 2013.

43. Zakonom o sudovima iz 2013. (vidi prethodni stavak 32.), koji je stupio na snagu 14. ožujka 2013. godine „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ uvedeno je kao primarno pravno sredstvo. „Kombinirano odštetno-ubrzavajuće pravno sredstvo“, identično onome koje je bilo predviđeno ranijim pravnim propisom (vidi prethodni stavak 38.), postalo je dostupno samo u ograničenim okolnostima kao dopunsko pravno sredstvo (vidi u nastavku stavak 45.).

44. Točnije, prema Zakonu o sudovima iz 2013. stranka u tekućem sudskom postupku koja smatra da taj postupak neopravdano dugo traje ima pravo podnijeti „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“, i to „zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku“ i zatražiti od predsjednika istoga suda pred kojim se postupak vodi da ga ubrza određivanjem roka od najviše šest mjeseci unutar kojeg sudac koji postupa u predmetu mora donijeti odluku (vidi članke od 65. do 67. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 32.).

45. Dopunsko pravno sredstvo (kojim se kombiniraju odštetni i ubrzavajući elementi), i to „zahtjev za isplatu primjerene naknade“, dostupno je samo u onim slučajevima kada sudac koji postupa u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ (vidi članke 68. i 69. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 32.).

PRAVO

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

46. S obzirom na to da se ovi zahtjevi odnose na slične činjenice i prigovore i da otvaraju identična pitanja temeljem Konvencije, Sud ih odlučuje spojiti u skladu s pravilom 42. stavkom 1. Poslovnika Suda.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

47. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da je duljina parničnog i ovršnog postupka bila nespojiva sa zahtjevom „razumnog roka“ iz članka 6. stavka 1. Konvencije. Točnije, prva podnositeljica zahtjeva prigovorila je da joj je

dosuđen nedostatan iznos naknade za nerazumnu duljinu parničnog postupka, dok je drugi podnositelj zahtjeva prigovorio da mu nije dosuđena nikakva naknada za nerazumnu duljinu ovršnog postupka. Mjerodavni dio članka 6. stavka 1. Konvencije glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud ... u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

48. Razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir u predmetu prve podnositeljice zahtjeva počelo je u trenutku kada joj je dostavljen tužbeni zahtjev tužiteljice, čime je saznala za postupak, odnosno u razdoblju od 8. siječnja do 24. veljače 2003. godine (vidi prethodne stavke 6. – 7.). Završilo je 20. travnja 2015. godine kada je presuda od 10. srpnja 2014. postala pravomoćna (vidi prethodni stavak 8.). To znači da je predmetno razdoblje trajalo dvanaest godina i dva mjeseca na jednoj razini nadležnosti.

49. U predmetu drugog podnositelja zahtjeva razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir počelo je 20. srpnja 2012. godine kada je on podnio prijedlog za ovrhu i ono još nije završilo (vidi prethodne stavke 15. i 23.). Do sada traje gotovo osam godina.

A. Dopuštenost

50. Vlada je tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva i da prva podnositeljica zahtjeva ne može više tvrditi da je žrtva povrede kojoj prigovara.

1. Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

(a) Tvrđnje stranaka

(i) Vlada

51. Vlada je prvo ustvrdila da, da bi iscrpili domaća pravna sredstva, podnositelji zahtjeva nisu trebali podnijeti ustavne tužbe protiv odluka Vrhovnog suda koje su donesene u postupcima po upotrebi pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 14. i 26.) jer takve odluke ne podliježu ocjeni ustavnosti pokrenutoj pojedinačnom ustavnom tužbom na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 31.).

52. Unatoč tome, Vlada je tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu ispunili svoju obvezu iscrpljivanja iz članka 35. stavka 1. Konvencije jer nisu podnijeli ustavne tužbe na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 31.) kako bi prigovorili duljini glavnog postupka u njihovim predmetima. S time u vezi Vlada je istaknula da je ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu pravno sredstvo čiju je djelotvornost Sud već priznao (uputila je na odluku Suda u predmetu *Slaviček*, prethodno citirano).

(α) U pogledu prve podnositeljice zahtjeva

53. Vlada je tvrdila da prva podnositeljica zahtjeva nije u potpunosti iskoristila domaća pravna sredstva jer nije podnijela ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 31. i 37.) zbog navodne nerazumne duljine parničnog postupka u njezinu predmetu (vidi prethodne stavke 6. – 8.).

54. U toj se argumentaciji Vlada pozvala na rješenje Ustavnog suda od 23. prosinca 2014. (vidi prethodne stavke 33. – 35.) i sudsku praksu nastalu na temelju njega⁴ kako bi pokazala da, iako je nakon 29. prosinca 2005. godine pravo na suđenje u razumnom roku prvenstveno i gotovo isključivo bilo zaštićeno ostalim pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 38. – 45.), ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu ponovno je postala, nakon donošenja tog rješenja, široko dostupna osobama koje prigovaraju povredi tog prava, pod uvjetom da su prethodno iskoristile ta ostala pravna sredstva.

55. Konkretno, u skladu s tim rješenjem Ustavnog suda osobe koje prigovaraju nerazumnoj duljini postupka mogu, ako su ispunile navedenu obvezu iscrpljivanja, (a) podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu ako glavni postupak kojem se prigovara još nije okončan ili (b) ako je glavni postupak okončan, podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu u roku od trideset dana od dostave posljednje sudske odluke. No prva podnositeljica zahtjeva to nije učinila i stoga nije iscrpila domaća pravna sredstva.

(β) U pogledu drugog podnositelja zahtjeva

56. Kad je riječ o drugom podnositelju zahtjeva, Vlada je tvrdila da, umjesto da je podnio ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu kako bi prigovorio duljini glavnog (ovršnog) postupka u svom predmetu (vidi prethodne stavke 15. – 23.), on je podnio ustavnu tužbu protiv rješenja Vrhovnog suda od 15. prosinca 2014. (vidi prethodni stavak 26.) koje je doneseno u okviru postupka pokrenutog povodom upotrebe pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 24. – 29.).

57. Kad je riječ o tvrdnji drugog podnositelja zahtjeva da je zapravo podnio ispravnu ustavnu tužbu (vidi u nastavku stavak 60.), Vlada je tvrdila da je u svom odgovoru na zahtjev Ustavnog suda za dostavu primjerka osporavane odluke (vidi prethodni stavak 28.) on trebao jasno naznačiti da ne osporava neku konkretnu odluku, nego da prigovara duljini glavnog (ovršnog) postupka u svom predmetu.

---

⁴ Vlada je uputila na odluke Ustavnog suda br. U-III-A-1031/2014 od 27. travnja 2016., U-III-A-362/2014 od 16. studenoga 2016., U-III-A-8090/2014 od 24. studenoga 2016., U-III-A-745/2014 od 11. veljače 2015., U-III-2825/2002 od 7. travnja 2016. i U-III-A-2479/2005 od 16. studenoga 2016.

(γ) Zaključak

58. Vlada je smatrala da bi se oba zahtjeva stoga trebala proglasiti nedopuštenima zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

(ii) Podnositelji zahtjeva

59. U svom zahtjevu Sudu prva podnositeljica zahtjeva tvrdila je da nije podnijela ustavnu tužbu protiv rješenja Vrhovnog suda od 15. prosinca 2014. (vidi prethodni stavak 14.) jer Ustavni sud od 29. prosinca 2009. godine takve ustavne tužbe proglašava nedopuštenima zbog nenadležnosti (vidi prethodne stavke 40. i 51.). U svom odgovoru na očitovanje Vlade tvrdila je da bi podnošenje ustavne tužbe zbog prigovora o duljini glavnog postupka dok postupak još nije okončan ili u roku od trideset dana nakon što je okončan, na što je Vlada uputila (vidi prethodne stavke 53. – 55.), u kombinaciji s pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku koje je već iskoristila na temelju Zakona o sudovima iz 2013. (vidi prethodne stavke 9. – 14.) samo dovelo do dodatnih i nepotrebnih troškova i odgoda.

60. Drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je da je 3. veljače 2015. godine podnio ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu, no da je Ustavni sud postupio po njoj kao da je podnesena na temelju članka 62. i stoga ju je proglasio nedopuštenom (vidi prethodne stavke 27. i 29.).

(b) Ocjena Suda

61. Sud ponavlja da je svrha pravila o iscrpljivanju državama ugovornicama dati priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego što se ti navodi podnesu Sudu (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Paksas protiv Litve* [VV], br. 34932/04, stavak 75., ECHR 2011 (izvadci)). Međutim, podnositelji zahtjeva dužni su iscrpiti samo ona domaća pravna sredstva koja su u relevantno vrijeme dostupna u teoriji i u praksi, tj. koja su dostupna, mogu pružiti zadovoljštinu u odnosu na prigovore podnositelja zahtjeva te nude razumne izgleda za uspjeh (ibid. i *Sejdovic protiv Italije* [VV], br. 56581/00, stavak 46., ECHR 2006-II).

(i) U pogledu prve podnositeljice zahtjeva

62. Sud prvo primjećuje da je Vlada sama priznala da je ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu ponovno postala široko dostupno pravno sredstvo protiv nerazumne duljine postupka tek nakon rješenja Ustavnog suda od 23. prosinca 2014. i samo ako su podnositelji ustavne tužbe prethodno iskoristili ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 33. – 35. i 54.). Nadalje, Vlada je navela da se ta ustavna tužba mogla podnijeti sve dok glavni postupak kojem se prigovara nije okončan ili u roku od trideset dana od okončanja glavnog postupka (točnije, u roku od trideset dana od dostave

podnositelju ustavne tužbe posljednje sudske odluke u glavnom postupku, vidi prethodni stavak 55.).

63. U predmetu prve podnositeljice zahtjeva posljednja sudska odluka u glavnom (parničnom) postupku dostavljena joj je 9. rujna 2014. godine (vidi prethodni stavak 8.). Stoga je prethodno navedeni rok od trideset dana za podnošenje ustavne tužbe na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu istekao 9. listopada 2014. godine. To je više od dva mjeseca prije nego što je Ustavni sud 23. prosinca 2014. godine donio prijelomno rješenje na koje se poziva Vlada, a kojim je izmijenio svoju sudsku praksu i ponovno učinio široko dostupnim podnošenje ustavne tužbe na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu. Stoga ustavna tužba nije bila dostupna prvoj podnositeljici zahtjeva kao pravno sredstvo protiv nerazumne duljine postupka te je ona zato ni nije mogla iskoristiti.

64. No Sud primjećuje da je u predmetu prve podnositeljice zahtjeva postupak po upotrebi pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 9.–14.) okončan nakon što je okončan glavni postupak (vidi prethodne stavke 6.–8.). Stoga se može tvrditi da je rok za podnošenje ustavne tužbe koji je navela Vlada trebalo računati od trenutka od kad joj je dostavljena posljednja odluka u tom postupku po tom pravnom sredstvu, točnije od 8. siječnja 2015. godine kada je punomoćniku podnositeljice zahtjeva dostavljeno rješenje Vrhovnog suda od 15. prosinca 2014. (vidi prethodni stavak 14.). Rok od trideset dana za podnošenje ustavne tužbe, koji je počeo teći od dostave te odluke, stoga je istekao 7. veljače 2015. godine.

65. S time u vezi Sud ponavlja da u predmetima poput ovoga, kada je pravno sredstvo rezultat tumačenja suda, u pravilu je potrebno šest mjeseci da razvoj sudske prakse dosegne dovoljni stupanj pravne sigurnosti da se može smatrati da je javnost zaista svjesna domaće odluke kojom je utvrđeno da je pravno sredstvo dostupno i da ga se mora iskoristiti odnosno da je dostupan predmetnim osobama i da ga one moraju iskoristiti (vidi, na primjer, *Savickas protiv Litve* (odl.), br. 66365/09, 12845/10 i 28367/11, stavak 86., 15. listopada 2013., i *Provide S.r.l. protiv Italije*, br. 62155/00, stavak 18., 5. srpnja 2007.).

66. Rješenje Ustavnog suda na koje se poziva Vlada, a koje je doneseno 23. prosinca 2014. godine, objavljeno je u Narodnim novinama 23. siječnja 2015. godine (vidi prethodni stavak 33.). Sud stoga smatra razumnim zaključiti da je promjena prakse Ustavnog suda postala poznata javnosti od 23. srpnja 2015. godine. To je više od pet mjeseci od isteka roka za podnošenje ustavne tužbe u predmetu prve podnositeljice zahtjeva (vidi prethodni stavak 64.), što znači da se nije još moglo smatrati da je u vrijeme dok je tekao taj rok prva podnositeljica zahtjeva bila svjesna predmetnog rješenja Ustavnog suda.

67. U tim okolnostima Sud ne može prihvatiti Vladinu tvrdnju da prva podnositeljica zahtjeva nije u potpunosti iskoristila domaća pravna sredstva (vidi prethodne stavke 53. – 55.).

(ii) U pogledu drugog podnositelja zahtjeva

68. Sud primjećuje da se u svojoj ustavnoj tužbi od 3. veljače 2015. drugi podnositelj zahtjeva izrijekom pozvao na članak 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 27.). Nadalje, nije priložio svojoj ustavnoj tužbi nijednu odluku donesenu u vezi s njegovim zahtjevom za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ (vidi prethodne stavke 25. – 26. i 28.), što je moglo ukazivati na to da je osporavao jednu od tih odluka. Rješenje Vrhovnog suda dostavio je tek kasnije na izričit zahtjev Ustavnog suda (vidi prethodni stavak 28.).

69. Sud smatra da su ta dva elementa dostatna da bi se otklonila bilo kakva nejasnoća o tome je li drugi podnositelj zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi prigovarao nerazumnoj duljini glavnog (ovršnog) postupka na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 15. – 17. i 31.) ili odlukama donesenima u okviru postupka pokrenutog povodom njegova zahtjeva za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ na temelju Zakona o sudovima iz 2013. (vidi prethodne stavke 25. – 26.).

70. Unatoč tome, Ustavni sud prvo ga je pozvao da dostavi primjerak rješenja Vrhovnog suda koje (navodno) osporava (vidi prethodni stavak 28.). Ustavni sud potom je, nakon što mu je dostavljen traženi primjerak rješenja, ispitao njegovu ustavnu tužbu kao da je podnesena na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu i proglasio je nedopuštenom jer takve odluke ne podliježu ocjeni ustavnosti (vidi prethodne stavke 28. – 29.). To je učinio iako se, kao što je prethodno navedeno (vidi stavak 68.), drugi podnositelj zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi izrijekom pozvao na članak 63. Zakona o Ustavnom sudu te nije prigovarao predmetnom rješenju Vrhovnog suda, nego duljini glavnog (ovršnog) postupka, koji u to vrijeme još nije bio okončan (vidi prethodne stavke 15. – 17. i 27.).

71. U tim okolnostima Sud ne može prihvatiti Vladinu tvrdnju da drugi podnositelj zahtjeva nije (pravilno) iscrpio domaća pravna sredstva (vidi prethodne stavke 56. – 57.).

(iii) Zaključak

72. Iz prethodno navedenoga slijedi (vidi prethodne stavke 64. – 71.) da se moraju odbiti svi Vladini prigovori o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava (vidi prethodne stavke 51. – 58.).

2. Status žrtve prve podnositeljice zahtjeva

(a) Tvrdnje stranaka

73. Vlada je tvrdila da je Županijski sud u Zadru prihvatio zahtjev prve podnositeljice zahtjeva za isplatu primjerene naknade. Potvrdio je da je duljina postupka u njezinu predmetu bila nerazumna i dosudio joj je naknadu koja je bila primjerena u predmetnim okolnostima (vidi prethodni stavak 12.). Povreda kojoj se prigovara stoga je ispravljena na domaćoj razini slijedom čega je prva podnositeljica zahtjeva izgubila status žrtve.

74. Prva podnositeljica zahtjeva tvrdila je da i dalje može tvrditi da je žrtva istaknute povrede jer je iznos naknade koji joj je dosuđen bio prenizak.

(b) Ocjena Suda

75. Sud primjećuje da je parnični postupak u predmetu prve podnositeljice zahtjeva trajao približno dvanaest godina i dva mjeseca na jednoj razini nadležnosti (vidi prethodni stavak 48.). Zatim primjećuje da joj je Županijski sud u Zadru dosudio naknadu u protuvrijednosti od približno 130 EUR (vidi prethodni stavak 12.). Naknada koju joj je taj sud odredio ne podudara se s iznosom naknade koji bi Sud vjerojatno dosudio na temelju članka 41. Konvencije za isto razdoblje niti se ni u jednom drugom smislu ne može smatrati primjerenom u okolnostima predmetima (vidi načela utvrđena u sudskoj praksi Suda u predmetu *Cocchiarella*, prethodno citirano, stavci 65. – 107., ili *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, stavci 178. – 213., ECHR 2006-V).

76. S obzirom na prethodno navedeno Sud smatra da prva podnositeljica zahtjeva nije izgubila status žrtve u smislu članka 34. Konvencije. Iz toga slijedi da se mora odbaciti Vladin prigovor o statusu žrtve prve podnositeljice zahtjeva.

3. Zaključak

77. Sud napominje da ovi prigovori nisu očigledno neosnovani u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Primjećuje i da nisu nedopušteni ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se moraju proglasiti dopuštenima.

B. Osnovanost

78. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelje zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, među brojnim drugim izvorima prava, *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII). Slično tome, da bi donio odluku je li odugovlačenje u ovršnom postupku bilo razumno, Sud će razmotriti složenost ovršnog postupka, ponašanje podnositelja zahtjeva i vlasti te prirodu dosuđene

naknade (vidi *Raylyan protiv Rusije*, br. 22000/03, stavak 31., 15. veljače 2007.).

79. Kad je riječ o duljini parničnog postupka u predmetu prve podnositeljice zahtjeva, koji je trajao dvanaest godina i dva mjeseca na jednoj razini nadležnosti (vidi prethodni stavak 48.), to je *a priori* nerazumno i treba se općenito ocijeniti. Ukupna duljina tog postupka mogla bi se opravdati samo u izvanrednim okolnostima. Činjenica da je 23. listopada 2014. godine Županijski sud dosudio prvoj podnositeljici zahtjeva naknadu od 1.000,00 HRK zbog povrede njezina prava na suđenje u razumnom roku, a da pritom nije ukazao ni na kakve izvanredne okolnosti (vidi prethodni stavak 12.), ukazuje na to da u njenom predmetu takve izvanredne okolnosti nisu postojale i da je duljina postupka doista premašila razumni rok.

80. Kad je riječ o duljini kasnijeg ovršnog postupka i postupka sličnog stečajnom postupku u predmetu drugog podnositelja zahtjeva, koji zajedno do sada traju gotovo osam godina (vidi prethodni stavak 49.), Sud prvo primjećuje da je nakon rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu od 10. travnja 2017. taj postupak postao vrlo složen (vidi prethodne stavke 19. – 20. i 22. – 23.). No to se ne može tvrditi za razdoblje prije tog datuma (vidi prethodne stavke 15. – 17.), osobito s obzirom na to da je predsjednik Županijskog suda u Karlovcu u svojoj odluci od 3. studenoga 2014. utvrdio da predmet nije složen i da se nijedna odgoda ne može pripisati drugom podnositelju zahtjeva (vidi prethodni stavak 25.). Sud utvrđuje da se odgoda u tom razdoblju može uglavnom pripisati vlastima jer je Županijskom sudu u Karlovcu trebalo gotovo četiri godine da odluči o žalbi ovršenika (vidi prethodne stavke 16. – 17.).

81. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud smatra da Vlada nije iznijela nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi mogla opravdati duljinu sudskih postupaka u predmetima podnositeljâ zahtjeva. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o toj stvari, prethodno navedena razmatranja dostatna su da bi Sud zaključio da je u predmetima podnositeljâ zahtjeva duljina postupaka bila nerazumna te da nije ispunila zahtjev „razumnog roka”.

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

82. Drugi podnositelj zahtjeva prigovorio je i da nije imao djelotvorno pravno sredstvo za svoj prigovor o nerazumnoj duljini postupka. Pozvao se na članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom, čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

A. Dopusštenost

83. Sud primjećuje da je prigovor povezan s prigovorom prethodno ispitanim na temelju članka 6. stavka 1. i stoga se isto tako mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

84. Vlada je ustvrdila da je drugi podnositelj zahtjeva imao na raspolaganju djelotvorna pravna sredstva kojima je mogao prigovoriti nerazumnoj duljini postupka:

– ustavnu tužbu podnesenu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu, koju nije iskoristio (s time u vezi Vlada je ponovila svoje tvrdnje sažete u prethodnim stavcima 56. – 57.) i

– pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2013., koja je drugi podnositelj iskoristio jer je podnio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ (vidi prethodne stavke 24. – 26. i 44.).

85. Kad je riječ o djelotvornosti ustavne tužbe podnesene na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu, Vlada je ponovila svoju tvrdnju (vidi prethodni stavak 52.) da je Sud priznao njezinu djelotvornost kao pravno sredstvo.

86. Kad je riječ o „pravnom sredstvu koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013., Vlada je prvo uputila na sudsku praksu Suda prema kojoj se pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku mora moći ispraviti predstojeća povreda prava na suđenje u razumnom roku ili odrediti primjerena naknada za odgode do kojih je već došlo. Pravno sredstvo stoga je djelotvorno ako se može iskoristiti ili za ubrzanje donošenja odluke sudova koji postupaju u predmetu ili ako stranci u sudskom postupku pružaju odgovarajuću naknadu za odgode do kojih je već došlo (Vlada je uputila na predmet *Novak*, prethodno citirano, stavak 46.).

87. Podnošenjem zahtjeva za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013. stranke su mogle ishoditi rješenje predsjednika suda kojim bi se sucu koji postupuje u predmetu odredio konkretan rok u kojem mora donijeti odluku (vidi prethodni stavak 44.). Vlada je smatrala da to ispunjava kriterij (vidi prethodni stavak 86.) djelotvornosti koji pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku moraju ispunjavati u skladu sa sudskom praksom Suda.

88. Naposljetku, Vlada je ustvrdila da činjenicom da su domaći sudovi odbili zahtjev drugog podnositelja zahtjeva za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ (vidi prethodne stavke 25. – 26.) nije poništena

djelotvornost pravnog sredstva s obzirom na to da pravo na djelotvorno pravno sredstvo ne jamči pravo na ishođenje pozitivne odluke.

89. Drugi podnositelj zahtjeva ponovio je svoj prigovor da nije imao djelotvorno pravno sredstvo za svoj prigovor o nerazumnoj duljini postupka u njegovu predmetu. Ne samo da nije primio naknadu za nerazumnu duljinu ovršnog postupka (vidi prethodne stavke 15. – 18.) koji je očigledno trajao prekomjerno dugo, nego Ustavni sud nije ni donio odluku o osnovanosti njegove ustavne tužbe ispravno podnesene na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (s time u vezi uputio je na svoju tvrdnju sažetu u prethodnom stavku 60.).

2. Ocjena Suda

(a) U pogledu ustavne tužbe

90. Sud na početku primjećuje da je njegov zaključak u predmetu *Slaviček* (prethodno citirano) o tome da je ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu djelotvorno pravno sredstvo protiv nerazumne duljine postupka donesen u vrijeme kada je to bilo jedino pravno sredstvo protiv dugotrajnosti postupka u Hrvatskoj (vidi prethodni stavak 37.). Od donošenja te odluke prošlo je više od osamnaest godina te je u tom razdoblju došlo do značajnih izmjena u pogledu zakonodavstva i sudske prakse koje se odnose na pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (vidi prethodne stavke 38. – 45.).

91. No Sud smatra da u ovom predmetu ne mora odlučiti o tome smatra li se ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu i dalje djelotvornim pravnim sredstvom za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. To smatra jer, čak i da je bilo jedino pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u Hrvatskoj, ne dovodeći u pitanje općenitu djelotvornost tog pravnog sredstva, Sud je u određenim posebnim okolnostima ponekad utvrđivao da je došlo do povrede članka 13. s obzirom na to da se djelotvornost pravnih sredstava ocjenjuje *in concreto* (vidi, na primjer, *Kirovogradoblenergo, PAT protiv Ukrajine*, br. 35088/07, stavak 26., 27. lipnja 2013., i *Colozza i Rubinat protiv Italije*, br. 9024/80 i 9317/81, odluka Komisije od 9. srpnja 1982., Odluke i izvješća (DR) 9, str. 146. – 147.). Na primjer, u predmetu *Debelić* Sud je utvrdio da je došlo do povrede tog članka jer Ustavni sud nije sadržajno riješio njegovu ustavnu tužbu bez opravdanog razloga (vidi *Debelić protiv Hrvatske*, br. 2448/03, stavci 42. – 47., 26. svibnja 2005.).

92. Konkretno, u predmetu *Debelić* Sud je utvrdio da, unatoč tome što činjenica da pravno sredstvo nije dovelo do pozitivnog ishoda ne čini pravno sredstvo nedjelotvornim, o prigovoru podnositelja zahtjeva o duljini moglo se u tom predmetu raspravljati i stoga je on mogao očekivati da će Ustavni sud sadržajno riješiti njegovu ustavnu tužbu, što nije učinio (*ibid.*). Sud smatra da je taj zaključak u jednakoj mjeri primjenjiv u ovom predmetu u

kojem je, kao što je prethodno navedeno (vidi stavke 68. – 71.), Ustavni sud isto tako bez opravdanog razloga proglasio nedopuštenom ustavnu tužbu drugog podnositelja zahtjeva.

93. Sud stoga zaključuje da ustavna tužba nije bila djelotvorno pravno sredstvo u predmetu drugog podnositelja zahtjeva.

(b) U pogledu „pravnog sredstva koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013.

94. Sud prvo ponavlja da se pravno sredstvo za podnošenje prigovora zbog povrede zahtjeva „razumnog roka“ iz članka 6. stavka 1. Konvencije ne može smatrati djelotvornim ako nema ni preventivan, niti odštetni učinak u odnosu na duljinu postupka kojem se prigovara (vidi *Novak protiv Hrvatske* (odl.), br. 7877/14, stavak 48., 7. srpnja 2016.). Ako se pravno sredstvo za ubrzanje postupka koristi za ubrzanje postupka koji je već trajao prekomjerno dugo, neće se smatrati djelotvornim, osim ako ga ne prati pravno sredstvo za naknadu (ibid., stavak 47., i *Cocchiarella protiv Italije* [VV], br. 64886/01, stavci 74. – 76., ECHR 2006-V). Točnije, u predmetu *Cocchiarella* (ibid., stavak 76.) Sud je utvrdio kako slijedi:

„76. Također je jasno da kod država u kojima povrede prava na suđenje u razumnom roku već postoje, pravno sredstvo kreirano samo s ciljem da ubrza postupak – premda poželjno za budućnost – ne mora biti prikladno za rješavanje situacije u kojoj je postupak već nedvojbeno trajao prekomjerno dugo.”

95. U predmetu *Novak* Sud je iznio sljedeća opažanja o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (i njihovoj djelotvornosti) koja su uvedena Zakonom o sudovima iz 2013. te posebno o „pravnom sredstvu koje služi samo za ubrzanje postupka“ koje je je tim Zakonom predviđeno kao primarno pravno sredstvo (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavci 49. – 53.).

“49. Zakon o sudovima iz 2013. propisuje kao primarno pravno sredstvo ono koje služi samo za ubrzanje postupka, dok je kombinirano, odštetno-ubrjavajuće pravno sredstvo, identično onome koje je bilo predviđeno ranijim pravnim propisom ... dostupno samo u ograničenim slučajevima kao dopunsko pravno sredstvo (vidi prethodni odlomak 23.).

50. Konkretno, temeljem Zakona o sudovima iz 2013. stranka sudskog postupka koji je u tijeku i koja smatra da taj postupak neopravdano dugo traje, ima pravo podnijeti pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka, i to „zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku” i zatražiti od predsjednika istoga suda pred kojim se postupak vodi da ga ubrza određivanjem roka od najviše šest mjeseci unutar kojeg sudac koji postupa u predmetu mora donijeti odluku (vidi članak 63., članak 65. stavak 1. i 2. i članak 66. Zakona o sudovima iz 2013. ...).

51. Dopunsko (kombinirano odštetno-ubrjavajuće pravno sredstvo), i to „zahtjev za isplatu primjerene naknade”, dostupno je samo u onim slučajevima kada sudac koji postupa u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka (vidi članak 68. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. u prethodnom odlomku 23.).

Prema mišljenju Suda, ova ograničena dostupnost dopunskog pravnog sredstva razlikuje pravna sredstva koja su dostupna temeljem Zakona o sudovima iz 2013. od sličnih (kombinacija) pravnih sredstava koja postoje u Sloveniji i Crnoj Gori, za koja je Sud utvrdio da su djelotvorna (vidi predmete *Grzinčič protiv Slovenije*, br. 26867/02, odlomak 82., ECHR 2007-V (izvadci) i *Vukelić protiv Crne Gore*, br. 58258/09, 4. lipnja 2013.). Posebice, parnične stranke u sudskom postupku svake od navedenih država mogu, za razliku od Hrvatske, koristiti odštetno pravno sredstvo pod uvjetom da su prethodno iskoristile (uspješno ili bezuspješno) pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka.

52. Vraćajući se na pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka („zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku”), Sud primjećuje da tekst mjerodavnih odredbi Zakona o sudovima iz 2013. sugerira kako to pravno sredstvo može koristiti stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi, ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo i da će predsjednik suda usvojiti takav zahtjev ako smatra da je osnovan (vidi članak 63. i članak 66. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. u prethodnom odlomku 23.). Budući da iz toga proizlazi da predsjednik suda može utvrditi takav zahtjev osnovanim samo ako se slaže sa strankom koja podnosi zahtjev da sud nije donio odluku u razumnom roku, čini se da se pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka, a o kojem je riječ, može usvojiti samo ako je duljina trajanja postupka već bila prekomjerna. U skladu s time, čini se da kad bi stranka u sudskom postupku upotrijebila to pravno sredstvo radi sprječavanja predstojeće povrede prava na suđenje u razumnom roku, takav bi zahtjev bio odbijen kao neosnovan. Iz toga slijedi da ovo pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka samo može spriječiti daljnje povrede prava na suđenje u razumnom roku u postupku u kojem je do takve povrede već došlo.

53. Ova značajka znatno razlikuje ovo pravno sredstvo od sličnih pravnih sredstava koja služe samo za ubrzanje trajanja upravnih postupaka, poput žalbe i tužbe/zahtjeva zbog šutnje administracije, koja je Sud priznao kao djelotvorna (vidi predmete *Pallanich protiv Austrije*, br. 30160/96, 30. siječnja 2001., *Basic protiv Austrije*, br. 29800/96, ECHR 2001-I i *Rauš i Rauš-Radovanović protiv Hrvatske* (odl.), br. 43603/05, 2. listopada 2008.). Ta se pravna sredstva mogu podnijeti šezdeset dana (u Hrvatskoj) ili šest mjeseci (u Austriji) od pokretanja takvog postupka. Njima se, prema tome, nedvojbeno može spriječiti povreda prava na suđenje u razumnom roku prije nego što do te povrede dođe.

96. Sud ne vidi razlog da odstupa od tih zaključaka u ovom predmetu s obzirom na to da Vlada nije iznijela nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da donese drukčiji zaključak. Posebno ističe zaključak o tome da predmetno „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ može samo spriječiti daljnje povrede prava na suđenje u razumnom roku (ibid., stavak 52.). U tim okolnostima i uzimajući u obzir relevantna načela utvrđena u njegovoj sudskoj praksi, osobito načelo da će se ubrzavajuće pravno sredstvo, kada se upotrijebi za ubrzanje postupka koji je već prekomjerno dugo trajao, smatrati djelotvornim samo ako je popraćeno odštetnim sredstvom (vidi prethodni stavak 94.), Sud smatra da se „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ iz Zakona o sudovima iz 2013. ne može smatrati djelotvornim kada se upotrebljava samo bez mogućnosti da se iskoristi i odštetno pravno sredstvo.

97. S time u vezi Sud ponavlja svoj zaključak iz predmeta *Novak* o tome da sekundarno pravno sredstvo iz Zakona o sudovima iz 2013., tj. dopunsko („kombinirano odštetno-ubrzavajuće“) pravno sredstvo (vidi članke 68. i 69. Zakona o sudovima iz 2013., prethodno citirano u stavku 32., i prethodni stavak 45.) ima ista obilježja kao i prijašnje pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 38. i 45.), čiju je djelotvornost Sud već priznao (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavak 56.).

98. Unatoč tome, dopunsko pravno sredstvo iz Zakona o sudovima iz 2013. dostupno je samo u ograničenim okolnostima, točnije u situacijama kada sudac koji postupa u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ (vidi članak 68. stavak 1. Zakona o sudovima, prethodno citirano u stavku 32., i prethodni stavak 45.). Dopunsko pravno sredstvo ostaje nedostupno u situacijama kada je usvojeno „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“, a sudac koji postupa u predmetu postupio je u roku koji mu je odredio predsjednik suda, te u situacijama kada je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“ odbijeno.

99. Budući da je u ovom predmetu „pravno sredstvo drugog podnositelja zahtjeva koje služi samo za ubrzanje postupka“ odbijeno (vidi prethodne stavke 24. – 26.), dopunsko pravno sredstvo nije mu bilo dostupno. Stoga se „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka“, a koje je drugi podnositelj zahtjeva iskoristio, ne može smatrati djelotvornim.

(c) Zaključak

100. Prethodno navedena razmatranja (vidi prethodne stavke 90. – 99.) dostatni su da bi Sud zaključio da drugi podnositelj zahtjeva nije imao djelotvorno pravno sredstvo za svoj prigovor o nerazumnoj duljini postupka u njegovu predmetu.

101. Stoga je došlo do povrede članka 13. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

102. Člankom 41. Konvencije propisano je:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

103. Prva podnositeljica zahtjeva potraživala je 20.000,00 eura (EUR) na ime naknade materijalne i nematerijalne štete. Drugi podnositelj zahtjeva

potraživao je 222.040,00 EUR na ime naknade materijalne štete i 4.000 EUR na ime naknade nematerijalne štete.

104. Vlada je osporavala ta potraživanja.

105. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu poveznicu između utvrđenih povreda i navodne materijalne štete. Stoga Sud odbacuje te zahtjeve podnositeljâ zahtjeva u dijelu u kojima se odnose na materijalnu štetu.

106. S druge strane, Sud smatra da su podnositelji zahtjeva zasigurno pretrpjeli nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje po toj osnovi 3.900,00 EUR prvoj podnositeljici zahtjeva i 4.000,00 EUR drugom podnositelju zahtjeva.

107. Sud želi istaknuti da se ti iznosi dosuđuju zbog povrede članka 6. stavka 1. Konvencije koja je u predmetima obaju podnositelja zahtjeva utvrđena zbog nerazumne duljine postupka. Sud ne pronalazi razlog za dosudu dodatnog iznosa ili povećanje iznosa dosuđenog drugom podnositelju zahtjeva zbog povrede članka 13. s obzirom na prirodnu poveznicu između dviju povreda koje su utvrđene u njegovu predmetu, a koje su se temeljile na sličnom skupu okolnosti.

B. Troškovi i izdaci

108. Prva podnositeljica zahtjeva potraživala je 3.500,00 EUR na ime naknade troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima te na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom. Drugi podnositelj zahtjeva potraživao je 3.860,00 EUR na ime naknade troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

109. Vlada je osporavala ta potraživanja.

110. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je iznos novca razuman. U ovom predmetu, uzimajući u obzir dokumente u svom posjedu i prethodno navedene kriterije, Sud smatra razumnim prvoj podnositeljici zahtjeva dosuditi 275,00 EUR na ime naknade troškova i izdataka u domaćim postupcima te svakom podnositelju zahtjeva dosuditi 1.000,00 EUR za postupak pred Sudom.

C. Zatezna kamata

111. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* spojiti zahtjeve;

2. *Utvrđuje* da su zahtjevi dopušteni;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
4. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije u predmetu drugog podnositelja zahtjeva;
5. *Presuđuje*
  - (a) da tužena država treba isplatiti podnositeljima zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
    - (i) 3.900,00 EUR (tri tisuće devetsto eura) prvoj podnositeljici zahtjeva na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
    - (ii) 4.000,00 EUR (četiri tisuće eura) drugom podnositelju zahtjeva na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
    - (iii) 1.275,00 EUR (tisuću dvjesto sedamdeset pet eura) prvoj podnositeljici zahtjeva na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi joj mogli biti zaračunati;
    - (iv) 1.000,00 EUR (tisuću eura) drugom podnositelju zahtjeva na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi mu mogli biti zaračunati;
  - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;
6. *Odbija* preostali dio zahtjevâ podnositeljâ zahtjeva za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 30. srpnja 2020. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Abel Campos
Tajnik

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

PRESUDA GLAVINIĆ I MARKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

PRILOG

Br.	Br. zahtjeva	Naziv predmeta	Datum podnošenja	Podnositelj(ica) zahtjeva Prebivalište Državljanstvo	Punomoćnik
1.	11388/15	Glavinić protiv Hrvatske	27. veljače 2015.	Jela GLAVINIĆ Rijeka hrvatsko	Vladimir MARGAN
2.	25605/15	Marković protiv Hrvatske	25. svibnja 2015.	Aleksander MARKOVIĆ Zagreb hrvatsko	Renata DOZET DASKAL

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
27.10.2015
 European Translation Agency
 ALKEMIST STUDIO d.o.o.
 Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
 OIB: 72466496524